

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT **PSICOLOGIA**

Coordinació: MUR LAIN, MARIA

Any acadèmic 2022-23

Informació general de l'assignatura

Denominació	PSICOLOGIA			
Codi	100515			
Semestre d'impartició	2N SEMESTRE - GRAU- JUN/SET			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Medicina	3	TRONCAL/BÀSICA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRALAB	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	0.5	2.5	3
	Nombre de grups	6	4	1
Coordinació	MUR LAIN, MARIA			
Departament/s	MEDICINA			
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	H Presencials 60 H. No Presencials 90			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català/ Castellà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
BATALLA LLORDES, IOLANDA	iolanda.batalla@udl.cat	3,3	
MIRET FALLADA, SALVADOR	salvador.miret@udl.cat	5,4	
MUR LAIN, MARIA	maria.mur@udl.cat	5,7	
PERA GUARDIOLA, VANESSA MARIA	vanessa.pera@udl.cat	1,6	

Informació complementària de l'assignatura

La Psicologia Mèdica correspon a una part de la psicologia i l'objecte del seu estudi és el comportament de l'individu en un context constituït per la salut o per la malaltia. Des d'aquest punt de vista, la psicologia mèdica sintetitza les aportacions procedents de diferents àrees: psicologia, medicina, educació per a la salut i comunicació.

Entre els nombrosos avenços en recerca aconseguits en aquests camps, sobretot en les dues darreres dècades, es troben els coneixements sobre les bases biològiques de la conducta humana i dels trastorns mentals, i el seu abordatge psicofarmacològic i psicològic. Aquests progressos comporten una comprensió més ampla cap als qui pateixen malalties mentals, així com una assistència més efectiva d'aquests. Aquesta perspectiva ha de ser entesa i compresa pels estudiants de medicina, independentment de l'especialitat que exerciran en un futur, per donar assistència als pacients del segle XXI.

En la part pràctica de la matèria, es pretén l'adquisició de coneixements que són necessaris per un futur metge per entendre i explicar els processos psicològics inherents a la salut, a l'emmalaltir i a la interacció metge pacient. Es treballarà que el metge disposa de múltiples instruments amb els que diagnosticar, avaluar i tractar els patiments dels seus pacients. No obstant, per fer aquest procés de l'acte mèdic, el metge ha de tenir l'habilitat per establir una relació eficaç entre metge i pacient. Aquesta habilitat implica un coneixement sòlid de les complexitats del comportament humà, juntament amb un aprenentatge de les tècniques de conversar i escoltar.

La relació metge-pacient és un component clau del model biopsicosocial. George Engel ha estat el defensor més prominent d'aquest model de malaltia biopsicosocial, que remarca un abordatge de la malaltia i del comportament humà a través d'un sistema integrat. El model biopsicosocial deriva de la teoria general de sistemes. El sistema biològic subratlla el substrat anatòmic, estructural i molecular de la malaltia i els seus efectes sobre el funcionament biològic del pacient; el sistema psicològic està centrat en els efectes dels factors dinàmics, motivació i personalitat en la vivència i la reacció a la malaltia; per últim, el sistema social s'ocupa de les influències culturals, ambientals i familiars en l'experiència d'emmalaltir. El model d'Engel no considera que la malaltia sigui el resultat directe de les circumstàncies psicològiques o socioculturals d'una persona, si no que proposa una comprensió global de la malaltia i el tractament.

Per tant, el coneixement del pacient per part del metge no hauria de limitar-se a la seva situació clínica, i s'hauria d'establir en quina mesura la psicologia individual del pacient i el seu entorn sociocultural afecten a la seva

malaltia, conèixer les respostes emocionals davant la mateixa i la seva relació amb el metge.

Objectius acadèmics de l'assignatura

L'objectiu principal d'aquesta matèria és l'adquisició de coneixements, habilitats i actituds dins del camp de la psicologia mèdica que poden ser útils per al futur metge i per l'exercici de la medicina.

Inclou conèixer els fonaments biològics, psicològics i socials en els estats de salut i malaltia, de la personalitat i la psicopatologia, i estudiar la interacció entre metge i pacient.

Psicologia
A. Funcionament psíquic normal <ul style="list-style-type: none"> • Bases epistemològiques. L'objecte d'estudi de la psicologia. • Funcions psíquiques bàsiques. Neurofisiologia • Etapes del desenvolupament: infància i adolescència. • Estructura i desenvolupament de la personalitat. Normalitat i patologia.
B. De la normalitat a la Psicopatologia <ul style="list-style-type: none"> • Salut i malaltia. Salut mental: normalitat i patologia. • Homeòstasis i estrès • Medicina psicosomàtica • Psicopatologia general. Síndromes psicopatològiques
C. Intervenció <ul style="list-style-type: none"> • Psicometria <ul style="list-style-type: none"> ◦ Personalitat ◦ Intel·ligència   • Psicoteràpia • Factors psicològics de l'activitat terapèutica • Adherència i compliment • L'Efecte placebo
D. Relació Metge-Pacient <ul style="list-style-type: none"> • Aspectes psicològics de la pràctica mèdica • La relació metge-pacient, aspectes de la relació assistencial. • Situacions clíniques concretes.

Competències

106 Desenvolupament cognitiu, emocional i psicosocial en la infantesa i adolescència.

107 Conèixer els fonaments biològics, psicològics i socials de la personalitat i la conducta.

109 Psicoteràpia

Competències
A. ADQUIRIR CONEIXEMENTS <ul style="list-style-type: none"> • Conèixer els fonaments biològics, psicològics i socials de la personalitat i la conducta en els estats de salut i malaltia. • Descriure el desenvolupament cognitiu, emocional i psicosocial en les diferents etapes (de la infància, adolescència fins a la gent gran). • Distingir el concepte, fonaments i aplicacions de la patologia psicosomàtica. • Descriure i analitzar la relació metge- pacient.

B. ADQUIRIR HABILITATS

- Habilitats Clínicas

- Maneig de la relació metge-pacient en diferents àmbits assistencials i adequats a cada situació clínica.
- Predisposició a les relacions interpersonals, a la comunicació i a la cooperació en equip.
- Assumpció de responsabilitats i presa de decisions.
- Saber reconèixer les situacions de risc i les que exigeixen atenció immediata.
- Adquirir bases de gestió clínica centrada en el pacient i utilització adequada de recursos sanitaris
- Saber realitzar una anamnesi que inclogui una exploració psicopatològica, interpretant el seu significat.
- Abordatge de la patologia psicosomàtica, amb capacitat per realitzar un judici diagnòstic i establir un abordatge i una estratègia terapèutica raonada.

- Habilitats de Comunicació

- Obtenir i elaborar una història clínica psicopatològica que contingui la informació rellevant.
- Realitzar una valoració de l'estat mental i una exploració psicopatològica.
- Redactar històries i informes de forma comprensible per a tercers.
- Comunicar-se de mode efectiu i clar, de forma oral i escrita, amb pacients o amb altres professionals.
- Establir una bona comunicació interpersonal, per dirigir-se amb eficiència i empatia a pacients i familiars.
- Conèixer aspectes de comunicació amb pacients, familiars i el seu entorn social.
- Conèixer els models d'entrevista clínica, comunicació verbal i no verbal. Redactar històries, informes i altres registres de forma comprensible a pacients, familiars i altres professionals.
- Realitzar una exposició en públic, oral i escrita, de treballs científics i/o d'informes professionals

C. DESENVOLUPAR ACTITUDS I VALORS PROFESSIONALS

- Comprendre i aplicar els principis essencials de la professió mèdica, com els principis ètics, les responsabilitats legals i el secret professional.
- Desenvolupar una pràctica professional amb respecte a l'autonomia del pacient, a les seves creences i cultura.
- Actualitzar la pròpia competència professional, donant importància a l'adquisició de nous coneixements i tècniques.
- Adquirir habilitats en el treball en equip, especialment en equips multidisciplinars.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Continguts detallats de la matèria psicologia

Eixos

A. Funcionament psíquic normal

1. Bases epistemològiques. L'objecte d'estudi de la psicologia.
  - Del coneixement natural al coneixement científic. Models científics
  - Models científics en psicologia
  - Pensament complex
  - L'objecte d'estudi de la psicologia
  - Models clínics psico(pato)lògics
  - Model medico-biològic. Model cognitiu-conductual. Model psicodinàmic. Model sistèmic
2. Funcions psíquiques bàsiques. Neurofisiologia
  - Consciència
  - Atenció. Orientació
  - Senso- percepció
  - Pensament i llenguatge
  - Afectivitat
  - Intel·ligència. Retard mental
  - Motivació i voluntat
  - Aprenentatge i memòria
  - Condicionament. Condicionament operant
  - Neuropsicologia
  - Processament i neuroanatomia
3. Etapes del desenvolupament: infància i adolescència.
  - Psicologia evolutiva. Psicologia de la infantesa i de l'adolescència
  - Reacció a la malaltia. Factors de risc en etapa infantil i adolescent
  - Trastorns exterioritzats i interioritzats
4. Estructura i desenvolupament de la personalitat. Normalitat i patologia.
  - Diversitat. Trets de personalitat. Temperament i caràcter. Classificacions dimensionals.
  - Personalitat patològica. Trastorns de personalitat. Clusters. Avaluació.
  - EPQ-A.

B. De la normalitat a la Psicopatologia

5. Salut i malaltia. Salut mental: normalitat i patologia.
  - Salut i malaltia. Salut mental i malaltia mental
  - Hàbits adaptatius i estils de vida: concepte, rellevància i gènesis
  - Modificació i factors d'hàbits i estils de vida
  - Avaluació i intervenció sobre los hàbits
  - Cicle vital: concepte i estructura. Etapes del cicle vital
  - Vulnerabilitat i resiliència
6. Homeòstasis i estrès
  - Esdeveniments estressants
  - Recursos adaptatius
  - Estrès i malaltia
  - La malaltia com a causa d'estrès
  - Abordatge de l'estrès
7. Medicina psicossomàtica
  - Història de la psicossomàtica. Paradigma biològic i psicosocial
  - Escola psicoanalítica, psicofisiològica, sociocultural i teoria de sistemes
  - Concepte actual de la medicina psicossomàtica.
  - Factors psicològics que afecten a l'estat físic
8. Psicopatologia general. Síndromes psicopatològiques (Ansietat, Psicosis, Afectivitat i Instints)
  - Síndrome ansiós
  - Síndrome depressiva
  - Psicosis: concepte i tipus
  - Psicopatologia dels instints (son i alimentació)

C. Intervenció

9. Psicometria

- Personalitat
- Intel·ligència

10. Psicoteràpia

- Psicoteràpia dinàmica
- Terapèutica conductual. Teràpia cognoscitiva
- Psicoteràpia grupal. Teràpia familiar. Teràpia de parella
- Psicoteràpia breu

11. Factors psicològics de l'activitat terapèutica

- Adherència i compliment
- L'Efecte placebo i nocebo. Història, factors i mecanismes.

D. Relació Metge-Pacient

12. Aspectes psicològics de la pràctica mèdica

- El procés de emmalaltir
- Les conductes d'emmalaltir
- Respostes emocionals i conductuals davant la malaltia
- Afrontament de la malaltia
- Vivència de la malaltia
- Filtres assistencials
- Comunicació metge- pacient. El procés diagnòstic
- Condicionaments socials de la pràctica mèdica

13. La relació metge-pacient, aspectes de la relació assistencial.

- Informació i comunicació
- Comunicació en la relació metge-pacient
- La entrevista clínica/psicològica
- Aspectes emocionals en la relació metge-pacient

14. Situacions clíniques concretes.

- Incompliment terapèutic: factors predictors i intervenció
- Situacions clíniques concretes: Dolor crònic. Dol.

metodològics de l'assignatura

Aquesta assignatura serà semestral, es donarà a 3er curs (2on semestre) i és de caràcter obligatori. Per tenir dret a l'avaluació continua (el 60% restant) l'estudiant ha d'haver assistit i participat en el 80% o més de les activitats programades

Distribució per hores:

ASSIGNATURA	ECTS	Activitats Presencials (40%)		Activitats no presencials (60%)	Total hores de dedicació de l' alumne
		Teoria y pràctica de grup únic	Pràctica i treball de petit grup		
Psicologia Mèdica	6	30 hores	30 hores	90 hores	150 hores

Pla de desenvolupament de l'assignatura

A) ACTIVITATS PRESENCIALS (40%)

A.1. CLASSES MAGISTRALS (Grup únic):

L'adquisició dels coneixements que són necessaris per a un futur metge per comprendre i explicar els processos psicològics inherents a la salut, a emmalaltir, i a la interacció metge-pacient. Aquest objectiu general s'articula en els següents components:

- Aplicar els principis i mètodes de la psicologia a l'estudi de la interacció de l'individu amb el medi socialment construït.
- Aplicar els principis i mètodes de la psicologia en l'estudi del comportament normal, seguint un criteri basat en els hàbits i estils de vida
- Comprendre a l'individu sa i malalt, com el resultat de la interacció de variables psicosocials i de variables estrictament biològiques. Entendre el cost de la malaltia i dels tractaments en quan a l'afectació dels hàbits i qualitat de vida
- Adquirir estratègies i habilitats per aconseguir informació a partir dels pacients i d'altres professionals, sense limitar-se a la informació patològica, sinó mitjançant una atenció especials als recursos adaptatius i de solució de problemes.
- Adquirir estratègies per identificar i reconèixer del funcionament psíquic normal fins a la psicopatologia, i també el rol dels factors psicològics en la intervenció terapèutica.

A.2. ENSENYAMENT PRÀCTIC (Grup Reduït):

a. SEMINARIS TEÒRICO-PRÀCTICS:

- Complement de les classes magistrals on s'aprofundeix i s'exerciten aspectes mes pràctics relacionats amb la matèria.
- Casos clínics, discussió de casos sobre els diferents temes de l'assignatura.
- Resolució de problemes
- Sessions audiovisuals, facilitant documentals o fragments de pel·lícules,

b. DEMOSTRACIONS TÈCNiques D'HABILITATS

- Valoració, avaluació psicomètrica i entrevista psicosocial
- Tècniques d'abordatge psicològic,
- Entrevistes de valoració de l'estat mental (screening de les funcions cognitives, detectar hàbits de risc per a la salut, avaluar l'estat emocional i personalitat)

c. GRUP PETIT

- Casos clínics, discussió de casos sobre la relació metge- malalt, establint abordatges, maneig de l'entrevista, actuacions més adients, i altres.
- Aprofundir en la relació metge –malalt, mitjançant el treball que presentin els alumnes i proporcionant un desenvolupament interactiu amb els alumnes, a partir dels casos demostratius.
- Es demanarà als alumnes comunicar, dins d'un context de seminari, la descripció de les seves observacions juntament amb intervencions, comentaris i preguntes dels altres alumnes per tal de facilitar al professor aquest intercanvi, aportant les reflexions teòriques necessàries.

B) ACTIVITATS NO PRESENCIALS (60%)

B.1. ENSENYAMENT PROGRAMAT I SIMULACIÓ (AUTOAPRENTATGE)

Accedeixen grups grans d'alumnes i té alta rendibilitat docent. Hi ha diversos exemples:

- Activitats virtuals: Aquestes activitats es realitzaran a través del Campus virtual UdL (SAKAI) i la plataforma d'autoevaluació innovacampus.
- Casos clínics informatitzats
- Lectures orientades: Facilitació de referències bibliogràfiques (en format llibre, revista científica, webs, etc).
- Vídeos o pel·lícules recomanades

B.2. TREBALLS

- Es convida als alumnes a observar la relació metge-malalt, a partir del treball assistencial de les pràctiques.
- Després es demana que escriguin un treball de reflexió del procés de l'acte mèdic, donat el metge ha de tenir l'habilitat per establir una relació eficaç entre metge i pacient.

B.3. TUTORIES

- Accessibilitat als alumnes, afavorida amés pel campus SAKAI, per poder facilitar tutories, atenció individualitzada, i per respondre dubtes.

Sistema d'avaluació

Avaluació	Puntuació
A. Entrega i presentació oral del treball metge-pacient <ul style="list-style-type: none"> Data de presentació oral i entrega de versió impresa als Seminaris de grup petit. 	<ul style="list-style-type: none"> Suposarà el 20% de la nota final de la matèria
B. Examen dels continguts teòrics <ul style="list-style-type: none"> 40 preguntes tipus Test, amb 5 possibles respostes. Computen: encerts-(errors x 0,25) 	<ul style="list-style-type: none"> Suposarà el 50% de la nota final de la matèria
C. Examen dels continguts del seminaris <ul style="list-style-type: none"> 24 preguntes tipus Test, amb 5 possibles respostes. Computen: encerts-(errors x 0,25) 	<ul style="list-style-type: none"> Suposarà el 30% de la nota final de la matèria

Bibliografia i recursos d'informació

El contingut de les classes es completarà mitjançant material i altres recursos didàctics.

- Suport informàtic (correu electrònic, plataforma SAKAI, etc)
- Suport audiovisual (Vídeo, Àudio, TV, ...)
- Suport material pràctic (fonts bibliogràfiques recomanades)

Fonts bibliogràfiques recomanades.

Llibres:

- BENEDETTI F. The patient's brain : the neuroscience behind the doctor-patient relationship. New York : Oxford University Press; 2011.
- BELLOCH, Manual de Psicopatología. Mc Graw Hill. 2 volúmenes.
- GAZZANIGA MS, IVRY RB, Mangun GR. Cognitive Neurosciences. The biology of the mind. 3 edition WW Norton and Company. New York 2009.
- KANDEI ER, Schwartz JH, Jessell TM. Principios de neurociencia. 4a ed. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; c2001.
- KAPLAN HI, Sadock BJ. Sinopsis de Psiquiatría. 9ªEd Waverly Hispanica, 2004
- MACHLEIDT W. Psiquiatria, trastornos psicossomáticos y psicoterapia. Ed. Masson 2004.
- MORA TERUEL F. Neurocultura. Madrid. Alianza Editorial 2007.
- MYERS, DG. Psicología. 9a ed. Madrid: Médica Panamericana; 2011.
- PENZO W. Psicología per a les ciències de la salut. Barcelona: Universitat de Barcelona; 1999.
- SILVERMAN J, Kurtz S, Draper J. Skills for communicating with patients. 3rd ed. Abingdon: Radcliffe; cop. 2013.

Publicacions periòdiques:

- Internal Journal of Clinical & Health Psych.
- Clínica y salud
- Internat Journal of Psychology & Psy. Therapy
- Revista de Psicopatología y Psic. Clínica
- Cuadernos Med. Psicossom. y Psiq. Enlace

Psicologia Mèdica en la xarxa:

- Sociedad española de Medicina psicosomàtica y psicología médica <http://www.psicociencias.com/>
- Fundación Cerebro y Mente <http://www.cermente.com/>
- Google - Mental Health http://directory.google.com/Top/Health/Mental_Health/
- American Psychiatric Association <http://www.psych.org/>
- National Institute of Mental Health <http://www.nimh.nih.gov/>
- NIMH Información al público <http://www.nimh.nih.gov/publicat/index.cfm>
- Expert Consensus Guidelines <http://www.psychguides.com/>
- Oxford University Press <http://www4.oup.co.uk/>
- American Psychiatric Press <http://www.appi.org/>
- PubMed <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/sites/entrez?db=pubmed>